

Listaummæli

Hans J. Glerfoss

sýndi vikuskiftið fyrri páskir fram málningar í Listaskálanum. Hóast at tað er nakað síðani at hann sýndi fram seinast, hevði hann bert 15 málningar við á hesum sinni.

Um Hans J. er at siga, at hann er folkalivsmálari burturav. Hóast hann nú hevur fingist við málningalist sum heildsáttarbeiði í gott 10 ár, eru málningar hansara enn rættlaga natúrlistikir og tí lættir at skilja og at meta um. Teir eru tó abstraktir á tann hátt, at hóast motívið sýnist at vera staðbundið, er úrslitið ikki ein beinleiðis reproduktion av tí, men heldur eitt úrslit av teimum kenslum, ið eitt bygðalag ella ein mannarnámugva gevur honum ið tí hann ferðast framvið.

Á framsýningini vóru nakrar litfagar landslagsmyndir, bygdar upp við perspektivi og litsamanseting í javnvági. Gott og væl úr hondum greitt handverk. Eisini tær triggjar kvinnumyndirnar vóru ógvuliga spennandi og fólarnar. Men fyrri at venda aftur til tað eg segði um Hans J. sum folkalivsmálara, so dárar mær ógvuliga væl tær myndir hansara, ið royna at lýsa stemningar og árin av menniskjum í teirra dagliga lívi og tilveru. Her hevur Hans J. nakað uppá hjarta og her siggja vit at hann arbeidir við einum evni, ið kanska ikki er so «taknemmilligt» sum sorg, gravferð o.s. líkt, men at hann her tveitir seg út í tann sprellivandi dagligdagin við sínum gravkúm, bulldozarum og ungum gentum í reyðum T-shirts.

Hans J. arbeidir eisini við bundnum motívum viðhvørt. T.d. arbeiddi

hann í langa tíð við at lýsa burturflytingina av Skarði á sinni. Har komu nogvar ógvuliga sterkar myndir burturur. Hesum tykist hann nú at hava sloppið og vit heilsa honum vælkoman til anno -80.

Apropos færøyskari list

Áðrenn eg fari víðari við teimum báðum næstu ummælunum, nýðist eg at nema eitt sindur við málið: tann færøyski listamaðurin/kvinnan og áskoðarin/keyparin.

I søgubókunum kunnu vit lesa um listamíðdepul-

liggur eitt lítið land við gott og væl hálvthundrað tús. íbyggjarum. Og hetta litla land er ført fyrri at breyðføða kanska fimti heildagslistamannum/kvinnum, t.v.s. 1 pr. 1000 innbyggjarar. Hetta má sigast at vera ótrúligt, og tí skilir man ikki hví ið ikki meira verður gjørt burturur at visa heimin uttan um okkum á hesi víðurskipti t.d. í brochurum og øðrum prentlutum, soleiðis at tann traditionelli klippiskururin fekk ein litla beiggja.

Og hann, ið ber hesum listafólki uppi figgjarliga, eru ikki so nógv teir almennu myndugleikarnir, sum tann vanligi borgarin — og kanska eina mest í Havn — ið trúliga vitjar inn á framsýningarnar, og sum keypir liturnar frá listafólkunum at prýða sitt heim við. Listaverk eru ikki blíg og tí kundi áskoðarin saktans fingið list í einari nógv stórri mongd við at keypt reproduktionir og prent av ymskum slag fyrri teir somu pengar, men nei, hann vil hava ektaða, færøyska list og tað eigur hann takk uppiborna fyrri.

Men at tað er gróðrabotnur undir færøyskari list vil ikki siga, at vit øll eru listafólk.

Nógv vilja royna seg sum listafólk, tað týða tær mongu framsýningarnar um og tað er bara gott, men onkur má solda frá og døma imillum hvat ið er list og ikki, soleiðis at kvaliteturin ikki verður avloystur av kvantitetinum, tí tað er einki eftir.

Her er tað at tann ærligi og objektivi listaummælari kemur uppi leikin, og teir kunnu telja at einari hond! Alt ov ofta sær man hetta forherligandi tvætið, har ið fullkomiliga talentleys «listafólk» verða hev-

Málningur eftir Hans J. Glerfoss

aði uppi skýggj. Hvat skulu hesi armu stakklar so hugsa um seg sjálvar aftaná.

Tað er út frá hesum at eg vil loyva mær at siga nøkur orð um tveir aðrar framsýningar, ið sýndu fram málningar ávíkavist í Listaskálanum og í Smíðjuni í Havn seinasta vikuskiftið.

Frimodt Joensen

sýndi fram 44 málningar í Listaskálanum. Nógv er sagt um Frimodt og onkur hevur roynt at álagt málningum hansara ymski virði hvørja ferð hann hevur sýnt fram. Men lat tað verða sagt beinanvegin, at mín meting av málningunum hjá Frimodt er sagan um klæðini hjá keisaranum, sum H.C. Andersen skrivaði um á sinni. Her eru ongi klæði og her er ongin list. Eg veit at onkur hevur roynt at fjalt Frimodt undir heitinum «naivistiskur», men tað er ov lætt sloppið við tí. Eg havi sæð nógv

fantastiska góðar naivistiskar málningar, ið einki hava við tað sum Frimodt letur úr sínum hondum at gera. Lat meg lýsa hetta meira tekniskt.

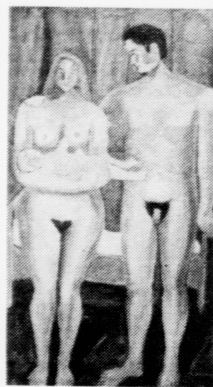
Tað er ov lætt at siggja, at Frimodt fyrri tað fyrsta ikki dugir at tekna og tí sveima fjøll, hús, bátar og fólk imillum hvørt annað. Litirnir eru eisini heilt út av lagi. Um tað var við tí fyrri eygað at hann vildi provokera okkum við hesum, so hevði eg skilt hann betri, men tá ið samfullir 43 málningar standa og skriggja teg inn í eyguni í einum litruðuleika, dugir henda umberingin ikki meira. Eg havi heldur ongantíð sæð bara ein væl blandaðan lit hjá Frimodt. Tá ið teir endiliga eru blandaðir fáa teir ein skitnan «karakter», sum týðir uppá, at litirnir, ið standa sum pólar móti hvørjum øðrum, verða blandaðir saman og tí verður úrslitið har eftir.

Av øllum hesum 44 málningum var tað tó ein ið eg kundi góðtaka. Tað

var nr. 11 í skránni «Veltan». Har var ein ávis javnvág í millum litirnar og hetta var tann málningurin, ið nærmast kundi koma heitinum «verulig naivisma».

Jacob Fuglø sýndi fram 28 málningar niðri í Smíðjuni. Motívinu vóru ógvuliga traditionelli: Risin og Kellingin, Roykstovan, Grindadráp, Trøllkonufingur o.s.fr., men tey vóru sum tikin burturur postkortum. Púra steindoyð og ein ræðulig litsamanseting við svørtum, plastiskum og vamlusligum fjøllum, ið eg ikki kenni til at hava sæð nakrastaðni í Føroyum. Tær myndirnar, ið vóru úr Grønlandi, vóru heldur ikki betri. Eg vil tó heita á Jacob um at halda áfram, tí hetta er bert hansara onnur framsýning, so tað er tíð til ell framstig, men listamaður er hann so ikki vorðin enn.

Bjarki Højgaard

Málningur eftir Frimodt Joensen

ar sum Paris, Firenze og Wien t.d., og um hvørja ávirknan hesir býir hava havt á listaheimin í dag. Har visti tað seg, at umstaðurnar vóru til staðar at skapa gróðrabotn undir einum rikum listaarbeiði og hetta elvdi so uppafur til at alt fleiri fingi hug at arbeida við hesum.

Á einum litlum oyggjalandi í N. Atlantshavinum

Gálgahumor á intensivari deild

Vit minnst Oskar Hermanson í «Hitabylgjun» og Eyðun Johannessen í «Vit eiga ikki eitt oyra — vit lata ikki eitt oyra». Teirra frálíka spæl í hesum sjónleikum.

Vit fara heldur ikki fyrsta dagin at gloyma tað frálíka spælið hjá Høga Joensen í «Lívið er mitt, sum Havnar Sjónleikarlag fyrsti ferð framferdi leygdagin.

Hagni Joensen spælir Ken Harrison, unga mannin, sum eftir eina ferðsluváttu er vorðin læmduð niðurfyrri hálsin. Harrison hevur ligið á intensivari deild í hált ár og er nú vorðin heilt aftur. Allir skaðarnir eru

græddir, bæði sálarligir og líkamligir — uttan tann á mænuni. Ein dagin fær hann yvirleknun at vátta, at hann ongantíð fer at kunna røra seg aftur. Og so tekur hann avgerðina. Hann vil útskrivast, so hann kann sleppa at doyggja. Ein náttúrligt ynski, heldur hann. Tað er jú hansara egna lív.

Men yvirleknin, Dr. Emerson, hevur eina heilt aðra meining. Hann noktar at útskriva Harrison. Hansara uppgáva sum lækni er ikki at lata fólk, sum liva, doyggja. Men Harrison heldur fast við avgerð sína. Hann stevnir sjúkrahúsin

um — og vinnur. Hann fær dómið uppá, at hann sjálvur kann avgera, um hann skal doyggja ella liva víðari.

Harrison er hovuðspersónurin í leikinum. Men eftir mínum tykki er Dr. Emerson ein ikki minni týðningarmikil persónur. Tað er Flóvin Jacobsen ikki hevur so gott tamarhald á leiklutinum. Annars kann sigast um spælið, at tað sum heild var gott. Utan seinast, á rættarfundinum. Hann bar lítlan dām av at vera hæddarpunktið, klímax, í leikinum. Men kanska er hetta batnað á seinni sýningum?

Sjónleikarnir eru Margreta Næss, hjálparleknin, sum stuðlar Harrison í krávinum at sleppa at doyggja. Lina Larsen, deildarsjúkrasystirin við «harta úr rustfrúm stálii. Oddvá Nattestad, sosialráðgevin, sum ikki fær annað burturur ráðgeving síni enn, at Harrison gerst uppøstur. Olivur Næss, yvirleknin á sinnissjúkradeildini, sum heldur ikki fær nakað úrslit burturur sínum royndum at hjálpa (?) Harrison. Finnur Lützen, saksferarin hjá Harrison og Poul Jákup Thomsen, landsrættarsaksferarin, sum vinnur málið fyrri Harrison.

son.

Og ikki minst Birta Nielsen, sakleysi sjúkrasystirnamingurin, og Sonni Smith, fjákuti sjúkrahjálparin. Nýggj á pallinum, men ikki aftanfyrri tey meira royndu.

Hóast leikurin er um sera álvarsligt evni, er hann alt annað enn tungur. So lægi tað kanska ljóðar, er hópurin av góðum skemti í honum. Tí skemti, sum gongur undir heitinum gálgahumor. Og tað er væl hóskað her. Pallmyndin skiftir í heilum millum einastovuna hjá Harrison, gongina uttanfyrri, skriv-

stovuna hjá deildarsjúkrasystirni og skrivstovuna hjá Dr. Emerson. Pallurin er bygður upp í trimum hæddum og ljóðini verða brúkt til skiftini. Ein einføld og effektiv loysn. Skiftini ganga skjótt, í so skjótt viðhvørt. Til dømis var sálarleknin longu inni á skrivstovuni hjá yvirlekninum, áðrenn hesin, eftir at hava ringt eftir honum, hevði lagt hornið á.

Um leikin sjálfan kann sigast, at hann m.a. er eitt lítið í tjakinum um rættin hjá fólki sjálvi at avgera, um tey vilja vera í hesum heimi ella ikki. Eitt tjak, sum eins og so nógv annað, er leingi um at finna leiðina hendaðvegin, men vænt-

Framhald á síðu 10